

VAST COMITÉ VAN TOEZICHT OP DE INLICHTINGEN EN VEILIGHEIDSDIENSTEN
COMITÉ PERMANENT DE CONTRÔLE DES SERVICES DE RENSEIGNEMENT ET DE
SÉCURITÉ

TO.2022.290

**PRESCREENINGS DOOR DE VSSE EN DE ADIV IN HET KADER VAN
AANWERVINGSPROCEDURES**

Eindverslag – 06.12.2023

INLEIDING

In het kader van een toezichtonderzoek¹ vernam het Vast Comité I dat de Veiligheid van de Staat (VSSE) bij een selectieprocedure voor kandidaat-personeelsleden was overgegaan tot een 'veiligheidsscreening' van alle kandidaten. Blijkbaar werd onder meer een controle uitgevoerd in de eigen bestanden en het Centraal Strafrechtregister.

Prima facie konden vragen worden gesteld bij de wettigheid van dergelijke screenings. Het Comité besloot daarop op 9 februari 2022 een onderzoek te openen in zijn hoedanigheid van Bevoegde Toezichthoudende Autoriteit op de verwerkingen in het kader van Titel 3 van de gegevensbeschermingswet van 30 juli 2018.

I. DE VASTSTELLINGEN

Het Comité bevroeg de VSSE hieromtrent op 31 maart 2022, op 25 september 2022, op 9 februari 2023 en op 30 mei 2023. Op basis van de verkregen antwoorden kon het Comité volgende zaken vaststellen.

De rekruteringsprocedures voor personeelsleden van de VSSE gebeuren in toepassing van artikel 42 §1 b) van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel voor de binnendiensten en in toepassing van artikel 22 van het koninklijk besluit van 13 december 2006 houdende het statuut van de ambtenaren van de buitendiensten van de Veiligheid van de Staat voor de buitendiensten.

Sinds begin 2018 worden de selecties uitgevoerd door het team "Recruitment" van de dienst Human Resources van de VSSE. De leden van dit team zijn gecertificeerde ambtenaren die de afgevaardigd bestuurder van SELOR bijstaan in de selectie van de sollicitanten voor een functie bij de VSSE. De selecties gebeuren in overeenstemming met de regels van SELOR.

Het geïnformatiseerde gedeelte van de selectie wordt afgelegd in de lokalen van SELOR. Het mondelinge gedeelte wordt door de VSSE in haar eigen gebouw georganiseerd.

Met het oog op de toegang tot haar gebouw, 'verifieerde' de VSSE de sollicitanten in haar eigen databank en in het Centraal Strafrechtregister. De sollicitanten waren echter niet op de hoogte van deze verificatie, hetgeen in strijd is met de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen (Classificatiewet).

Sinds juli 2021 heeft de dienst de volgende verbeteringen aangebracht in de 'verificatieprocedure' van sollicitanten, maar dit heeft niet alle vastgestelde problemen opgelost:

Aangezien het gebouw van de VSSE het statuut heeft van een 'geclassificeerde zone' in de zin van artikel 8 Classificatiewet, mag de toegang afhankelijk worden gesteld van het bekomen van een veiligheidsattest na het ondergaan van een veiligheidsverificatie (art. 22bis, eerste lid, Classificatiewet).

De regelgeving vereist een voorafgaande kennisgeving aan en een instemming van de betrokkene die aan een veiligheidsverificatie moet worden onderworpen. Het wettelijk kader voorziet dat de betrokkene in principe instemming geeft inmiddels het als bijlage 3 bij het KB van 24 maart 2000 tot uitvoering van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen (Classificatiebesluit) gevoegde [formulier]model.

De VSSE werkt in deze context echter niet met dit modelformulier. De kandidaat-personeelsleden die zich inschrijven voor de mondelinge proef, ontvangen een automatische bevestigingsmail. Daarin staat dat ze zullen worden onderworpen aan een veiligheidsverificatie

---

¹ Toezichtonderzoek 2020.279 over 'De uitwisseling van informatie over een werknemer tussen inlichtingendiensten en een private of publieke werkgever' (Vast Comité I, *Activiteitenverslag 2021*, 10 e.v.).

BEPERKTE VERSPREIDING TOT DE VERGADERING VAN DE BEGELEIDINGSCOMMISSIE

indien ze niet reageren op de mail. Op deze wijze wordt de impliciete toestemming bekomen. Deze procedure levert volgens de VSSE een aanzienlijke tijdswinst op omdat de dienst via de gewone procedure verplicht zou zijn alle kandidaten aan te schrijven en te wachten tot zij de ondertekende documenten voor kennisname hebben teruggestuurd naar het veiligheidsbureau.

Het Comité wijst erop dat het formulier ook als bijlage bij de mail kan gevoegd worden met de vraag deze ondertekend terug te zenden. Desondanks beantwoordt de actueel gehanteerde werkwijze op dit vlak aan de finaliteit van de wettelijke regeling.

Indien de kandidaat zich niet tegen de verificatie verzet, worden alle in artikel 22sexies van de Classificatiewet opgesomde bestanden gecontroleerd. Voor de sollicitanten die reeds in het bezit zijn van een veiligheidsmachtiging raadpleegt de VSSE enkel haar eigen databank en het Centraal Strafregister.

Sinds de toepassing van de bovenstaande procedure werd één negatief advies geformuleerd. Rekening houdend met de bepalingen van SELOR dat de veiligheidsverificatie niet kan beschouwd worden als een bijkomende voorwaarde voor deelname aan het examen, werd de betrokkene niet geïnformeerd van dit negatief advies, en dit in tegenstelling tot de verplichting uit de Classificatiewet om de betrokkene in kennis te stellen van de gemotiveerde beslissing van de veiligheidsoverheid – in casu de administrateur-generaal van de VSSE. De VSSE had beslist de kandidaat alsnog toe te laten tot het examen en via een aantal organisatorische maatregelen het risico op incidenten te beperken. Uiteindelijk bleek dit niet nodig aangezien de betrokkene zich enkele dagen voor de proef had uitgeschreven.

De VSSE stelt dat het in de toekomst aldus tewerk wil gaan: in geval van een weigeringsbeslissing zal een aangepast veiligheidsdispositief opgesteld worden zodanig dat de kandidaat kan deelnemen aan het examen én de veiligheid van de medewerkers en de infrastructuur kan worden gevrijwaard. Indien de kandidaat slaagt voor de selectie zal hij, zoals alle kandidaten op de laureatenlijst, de procedure voor het bekomen van een veiligheidsmachtiging moeten doorlopen.

Het Comité wijst erop dat de door de VSSE gevolgde procedure, hoewel verbeterd sinds juli 2021, niet adequaat is. De VSSE erkent zelf dat de gebruikte methode niet volledig in overeenstemming is met de Classificatiewet. De belangrijkste problemen met de huidige procedure zijn dat deze niet voorziet in kennisgeving aan de betrokkene indien een veiligheidsattest wordt geweigerd, noch in de mogelijkheid voor de betrokkene om tegen de weigering in beroep te gaan. Het Vast Comité I verzoekt de VSSE zo snel mogelijk de nodige stappen te ondernemen om aan de regelgeving te voldoen.

In dit verband gaf de dienst in oktober 2022 aan dat één van de mogelijkheden die werd overwogen, was om het statuut aan te passen zodat een voorafgaande screening als voorwaarde voor deelname aan een toelatingsexamen kon worden beschouwd. In juni 2023 gaf de dienst aan dat dit niet mogelijk zou zijn vóór de invoering van het eenheidsstatuut voor de twee inlichtingendiensten en het OCAD. De ontwerp teksten van het eenheidsstatuut voorzien dat kandidaten die geen toestemming geven tot een veiligheidsverificatie of die na een dergelijke veiligheidsverificatie geen veiligheidsattest hebben verkregen, niet deelnemen aan het geheel of een deel van de aanwervingsprocedures. De VSSE gaf aan dat andere mogelijke oplossingen (zoals het organiseren van de selecties buiten de gebouwen van de VSSE) werden bestudeerd, maar omwille van veiligheid, logistieke en budgettaire redenen voorlopig niet aanvaardbaar zijn.

BEPERKTE VERSPREIDING TOT DE VERGADERING VAN DE BEGELEIDINGSCOMMISSIE

In afwachting dat zo snel mogelijk een duurzame oplossing wordt gevonden, verzoekt het Comité de VSSE erop toe te zien dat, in het kader van de thans gevolgde procedure, de weigering om een veiligheidsattest te verlenen aan een sollicitant nadien noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks wordt gebruikt als een negatieve factor in het veiligheidsonderzoek betreffende deze sollicitant met het oog op de afgifte van een veiligheidsmachtiging. De vermelding van de weigering moet ook onmiddellijk worden geschrapd in het register van veiligheidsverificaties dat wordt ingesteld op basis van artikel 22ter, derde lid, van de Classificatiewet en artikel 30quater van het KB Classificatie.

II. VOOR DE ADIV

Voorheen:

In het verlengde van dit onderzoek heeft het Comité in mei 2023 de ADIV bevraagd om te weten of de dienst eventueel een veiligheidsscreeningprocedure uitvoerde voor de indiensttreding van burgerpersoneel bij Defensie, en zo ja, wat de rechtsgrondslag hiertoe was.

In juni 2023 liet de ADIV weten dat er niet voor elke burger die kandidaat is bij Defensie een veiligheidsverificatie wordt uitgevoerd. Niettegenstaande kandidaten die deelnemen aan de mondelinge selectietest zich naar de Koninklijke Militaire School begeven, werd het uitvoeren van een veiligheidsverificatie op elke kandidaat niet proportioneel geacht ten opzichte van het nagestreefde doel. Tijdens de test is de kandidaat steeds begeleid, zodat het risico beperkt is en voor de ADIV uit veiligheidsoogpunt het inzetten van een veiligheidsverificatie niet rechtvaardigt.²

Een veiligheidsverificatie is wel voorzien voor elk laureaat van een selectie voor de indiensttreding. Alle kandidaten worden trouwens tijdens de wervingsprocedure op de hoogte gesteld van de vereiste om als laureaat een veiligheidsverificatie te ondergaan. De laureaten worden uitgenodigd hun toestemming te geven door het invullen en ondertekenen van het daartoe bestemde formulier. De betrokkenen worden op de hoogte gebracht van het resultaat. Indien een veiligheidsattest wordt geweigerd of met een voorbehoud wordt verleend, ontvangt de betrokkene een aangetekende brief waarin de redenen voor de weigering en de beroepsprocedure worden vermeld, of de redenen van voorbehoud.

De ADIV gaf in zijn antwoordbrief ook aan dat een weigering om een veiligheidsattest te verlenen, beperkt is tot een weigering van toegang tot gebouwen, terreinen en sites van het ministerie van Defensie op een terugkerende en onbewaakte basis, en dat dit resultaat geen invloed heeft op de aanwerving van een kandidaat.³

Nieuwe procedure:

Intussen is de hierboven door de ADIV beschreven procedure niet langer van toepassing. Het wettelijke kader werd aangepast waardoor de verplichting werd opgenomen om een veiligheidsverificatie te ondergaan teneinde over een positief veiligheidsadvies te beschikken en dit voor iedereen die solliciteert naar een functie of betrekking bij het ministerie van Defensie. Deze verplichting bij de Wet van 7 april 2023 houdende wijziging van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen verankerd in de Classificatiewet, waarvan de artikelen 44 tot en met 49 een maand na de bekendmaking van de wet, d.w.z. op 10 juli 2023, van kracht zijn geworden ten aanzien van kandidaten voor een functie of betrekking bij het ministerie van Defensie.⁴

---

² Brief van de ADIV aan het Vast Comité I, Beperkte verspreiding, 27 juni 2023.

³ *Ibidem*

⁴ Artikel 57 van de wet van 7 april 2023 bepaalt dat *“De artikelen 44 tot 49 treden in werking op een door de Koning te bepalen datum, met dien verstande dat deze datum niet vroeger kan zijn dan de inwerkingtreding*

BEPERKTE VERSPREIDING TOT DE VERGADERING VAN DE BEGELEIDINGSCOMMISSIE

Artikel 47 van voornoemde wet bepaalt dat *“Tenzij hij of zij houder is van een veiligheidsmachtiging, wordt elke burger of militair van het actief en reservekader die een functie of een betrekking bekleedt bij het ministerie van Defensie, elke persoon die kandidaat is voor een dergelijke functie of betrekking, elke militair die gedetacheerd is vanuit het ministerie van Defensie, en elke burgerambtenaar van het ministerie van Defensie die tijdelijk ter beschikking is gesteld van een andere dienst, onderworpen aan de veiligheidsverificatie bedoeld in artikel 22sexies”* (wij onderlijnen). De wet bepaalt tevens dat de intrekking of de weigering van de instemming door de betrokkene, de kennisgeving van een negatief advies en het uitblijven van een antwoord op het verzoek om instemming binnen twee maanden na ontvangst van het verzoek, een einde maken aan de procedure tot werving of indienstneming (art. 49 Wet 7 april 2023). Ook voorziet de wet dat in geval van een negatieve beslissing, beroep kan worden ingesteld bij het Beroepsorgaan voor veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, en dat de kandidaat die beroep instelt voor de duur van de procedure voor het Beroepsorgaan het recht behoudt om deel te nemen aan de selectieproeven waarvoor hij of zij zich heeft opgegeven.

CONCLUSIE

Teneinde de rechtszekerheid en de coherentie te waarborgen beveelt het Comité aan om de procedure voor veiligheidsverificaties eenvormig te maken voor alle kandidaten voor een functie of betrekking bij één van de inlichtingendiensten of bij het OCAD.

Het eenheidsstatuut voor deze drie diensten lijkt in dit verband een interessante optie. In voorkomend geval, zal rekening moeten worden gehouden met het feit dat er al een wettelijke procedure bestaat voor de kandidaten bij Defensie en aldus ADIV.

---

van de bepalingen tot regeling van het verlies van de functie of de betrekking bedoeld in artikel 22sexies/4, § 4, en dat tussen de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad en de datum van inwerkingtreding een termijn van maximaal vijf jaar moet verstrijken. In afwijking van het eerste lid treden de artikelen 44 tot 49 ten aanzien van kandidaten voor een functie of een betrekking bij het ministerie van Defensie in werking één maand na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad.” (wij onderlijnen).